

Výskyt a šíření HIV/AIDS v České republice v roce 2012

The prevalence and spread of HIV/AIDS in the Czech Republic in 2012

Marek Malý, Vratislav Němeček, Hana Zákoucká

Souhrn • Summary

V roce 2012 bylo v České republice na základě 1,24 mil. provedených vyšetření nově diagnostikováno 212 případů infekce HIV u občanů ČR a cizinců s dlouhodobým pobytem, což je nejvyšší roční počet v historii sledování od r. 1985. Byla dosažena hranice 2 nových případů na 100 000 obyvatel. Onemocnění AIDS bylo nově diagnostikováno u 29 HIV pozitivních osob. Ke konci roku 2012 bylo v ČR registrováno celkem 1887 HIV pozitivních případů, u 374 (19,8 %) z nich se rozvinulo onemocnění AIDS. Z nemocných s AIDS zemřelo 189 osob (50,5 %), dalších 79 osob s HIV infekcí zemřelo z jiné příčiny ve stádiu asymptomatickém či symptomatickém non-AIDS. Dlouhodobě nejčastějším způsobem přenosu HIV v ČR je sexuální přenos (89,9 % všech diagnostikovaných případů). Homosexuální/bisexuální styk jednoznačně převažuje, kumulativně byl zaznamenán u 60,6 % zjištěných HIV infekcí a u dalších 2,0 % v kombinaci s injekčním užíváním drog. Populační skupinou s nejvyššími počty případů a nejrychlejším nárůstem nových případů jsou muži, kteří mají styk s muži, jichž bylo nově zachyceno 149 (další 4 byli zároveň injekčními uživateli drog). V této skupině jsou často zaznamenány i další sexuálně přenosné nemoci, zejména syfilis a lymfogranuloma venereum. Podíl heterosexuálního přenosu infekce HIV činí kumulativně 27,2 % a za rok 2012 18,9 %. Nově infikovaných žen bylo 27 (12,7 %). Přenos prostřednictvím injekčního užívání drog byl v roce 2012 zjištěn u 2,8 % případů (5 osob).

Česká republika se ještě stále řadí k zemím s nízkým výskytem HIV infekce, nicméně v posledních 10 letech dochází k varujícímu setrvalému nárůstu nových případů, zejména ve skupině mužů majících sex s muži. Podíl této skupiny na nově diagnostikovaných případech infekce HIV se v ČR v posledních letech pohybuje kolem 70 %, což nás z tohoto pohledu řadí na první místo v Evropě.

In 2012, 212 HIV cases were newly diagnosed in the Czech Republic in Czech citizens and foreign residents, as a result of 1.24 million tests performed, which represents the highest annual total in the monitoring history since 1985. The rate of two new HIV cases per 100,000 population was reached. Twenty-nine HIV positives were newly diagnosed with AIDS. In the Czech Republic, a total of 1887 HIV cases were reported by December 31, 2012 and 374 (19.8%) of them developed full-blown AIDS. Overall, 189 (50.5%) of AIDS patients died and 79 more HIV positives died of other causes at asymptomatic to symptomatic non-AIDS stages.

In the Czech Republic, the most frequent route of HIV transmission has long been sexual (in 89.9% of all diagnosed HIV cases). Homosexual/bisexual transmission clearly predominates, cumulatively accounting for 60.6% of HIV cases and being associated with injecting drug use in another 2% of HIV cases. The most afflicted population group with the highest incidence and the most rapid increase of HIV cases are men having sex with men, newly diagnosed with 149 HIV cases and four more cases associated with injecting drug use. Men having sex with men often have also other sexually transmitted diseases, in particular syphilis and lymphogranuloma venereum. Heterosexual HIV transmission was reported in 27.2% of cumulative HIV cases and in 18.9% of HIV cases newly diagnosed in 2012. Twenty-seven women were newly diagnosed with HIV (12.7%) in 2012. Intravenous drug use was likely to be the route of transmission in 2.8% (5) of HIV cases in 2012.

Although the Czech Republic still remains a low prevalence country for HIV/AIDS, the upward trend in new HIV cases over the last decade, particularly in men having sex with men, is alarming. In the last years, men having sex with men have accounted for about 70% of newly diagnosed HIV cases in the Czech Republic, which is the highest rate in Europe.

Zprávy CEM (SZÚ, Praha) 2013; 22(9): 294–305.

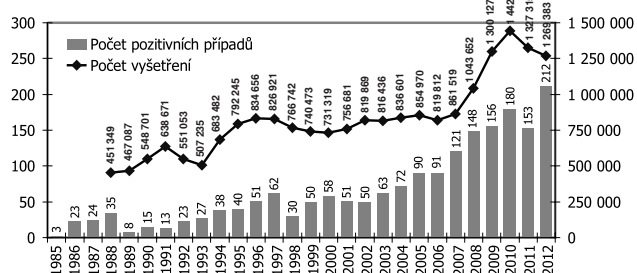
Klíčová slova: HIV, AIDS, surveillance, pohlavně přenosné nákazy
Keywords: AIDS, HIV, surveillance, sexually transmitted diseases

V roce 2012 bylo v České republice v rámci systému surveillance provedeno a ohlášeno celkem 1 269 383 vyšetření na přítomnost infekce HIV u občanů České republiky a rezidentů (tj. osob jiné než české národnosti, které mají v ČR dlouhodobý pobyt na základě víz nad 90 dní či povolení k trvalému pobytu a jsou zde zdravotně pojištěné). Je to o necelých 5 % méně v porovnání s předchozím rokem (graf 1). Asi 69,5 % z celkového počtu vyšetření představují povinná vyšetření dárců krve, plasy, orgánů a tkání, v rámci nichž počínaje rokem 2008 podstatnou část tvoří vyšetření provedená v plasmaferetických centrech. Dalších 8,9 % vyšetření případů na screening těhotných žen.

V Národní referenční laboratoři pro HIV/AIDS bylo evidováno 212 nových případů infekce HIV, což je o 17,8 % více než dosavadní roční maximum 180 případů z roku 2010 a o 38,6 % více než 153 případů z roku 2011. Jde tedy o nejvyšší roční počet v historii sledování od roku 1985 (graf 1). Byla tak dosažena hranice 2 nových případů na 100 000 obyvatel. Podrobný rozklad počtu vyšetření a pozitivních případů podle důvodu vyšetření a způsobu přenosu HIV infekce uvádí tabulka 1.

Mezi novými případy HIV bylo 151 českých občanů a 61 rezidentů, kteří tak tvoří více než čtvrtinu (28,8 %). Mezi rezidenty jsou nejvíce zastoupeni Slováci (18), kteří na prvním místě vystřídali Ukrajince (11). Další pocházejí z Ruska (5), Vietnamu (5), Moldavska (4, jedna rodina – rodiče a děti), Lotyšska (3), Polska (3), Srbska (3) a v jednotlivých případech z dalších zemí Evropy (Bulharsko, Litva, Německo, Španělsko, Turecko, Velká Británie), Asie (Gruzie, Myanmar) i Ameriky (Spojené státy). Minimálně u 24 českých občanů jsou rovněž indicie, že k nákaze mohlo dojít v cizině či při styku s cizincem na našem území. Čtrnáct pacientů o své HIV pozitivitě již vědělo, neboť byli testováni v zahraničí. Mezi nově diagnostikovanými bylo 185 mužů a 27 (12,7 %) žen. Procentuální zastoupení žen mezi nově zachycenými případy HIV pozitivitivity je poměrně nízké (graf 2), což je důsledkem výrazného nárůstu počtu případů u mužů v posledních letech a prakticky se nezvyšujících počtů u žen.

Graf 1: POČET VYŠETŘENÍ A POČET HIV+ V ČESKÉ REPUBLICE v jednotlivých letech (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)
 Absolutní údaje ke dni 31. 12. 2012

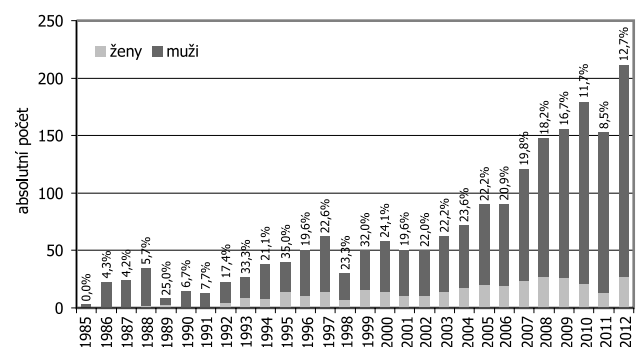

Průměrný věk nových případů byl u mužů 33,8 a u žen 33,2 roku. Věkové rozpětí mužů bylo 6–56 let, žen 4–63 let. Kromě dvou dětí byly další nejmladší případy u obou pohlaví ve věku 20 let, ve věkové kategorii 20–29 let bylo 66 (35,7 %) mužů a 8 (29,6 %) žen, v kategorii 30–39 let 73 (39,5 %) mužů a 12 (44,4 %) žen.

Rozložení případů infekce HIV nově zachycených v roce 2012 podle pravděpodobného způsobu přenosu a pohlaví uvádí tabulka 2. Muži mající sex s muži (149 mužů, z nichž 10 uvádí styk s muži i ženami) tvoří více než dvě třetiny (70,3 %) nových případů. Navíc u 3 z celkem 4 mužů v kombinované kategorii mužů majících sex s muži a užívajících injekčně drogy se jako pravděpodobnější jeví rovněž přenos sexuální cestou. Heterosexuální přenos byl zjištěn u 18,9 % případů, v nichž jsou stejným dílem zastoupena obě pohlaví. Obdobně jako v minulých letech i v roce 2012 přenos sexuální cestou jednoznačně převažoval a souhrnně dosáhl 92 % ze všech případů. Přenos při injekčním užívání drog byl zaznamenán u 3 žen a 2 mužů a jako pravděpodobný se jeví u 1 dalšího muže majícího sex s muži z výše zmíněné kombinované kategorie. Celkově se tedy při užívání drog nakazilo zhruba 2,8 % z nově identifikovaných případů. Kromě toho měli další dva pacienti injekční užívání drog uvedeno v anamnéze, ale k přenosu infekce tak nejspíše nedošlo. Jeden nozokomiální přenos u rezidentky má původ v zahraničí. Vertikální přenos infekce z matky na dítě byl důvodem infekce dvou dětí ve věku 4 a 6 let. Jedná se o děti z moldavské rodiny dlouhodobě pobývajících v České republice, u kterých byla infekce HIV diagnostikována v souvislosti se zjištěným pozitivitou obou rodičů. Gravidity a porody proběhly mimo území ČR. Způsob přenosu zůstal neobjasněný u jedné pacientky, která zemřela záhy po zjištění HIV pozitivitivity, dále u čtyř rezidentů, kteří nesdělili potřebné informace, a rovněž u části těch, kteří se po stanovení diagnózy dosud nedostavili do žádného AIDS centra (6 osob). Je zřejmé, že mezi muži zcela jasně převažoval homosexuální styk jako způsob přenosu (152 ze 185 mužů, tj. 82,2 %). U všech žen převažoval přenos heterosexuálním stykem (20 ze 27 žen, tj. 74,1 %).

U mnoha HIV pozitivních se vyskytují další sexuálně přenosné nemoci. V roce 2012 bylo u HIV pozitivních osob

Graf 2: HIV+ PODLE POHLAVÍ V ČESKÉ REPUBLICE
 PODÍL HIV+ ŽEN V JEDNOTLIVÝCH LETECH
 (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)
 Údaje ke dni 31. 12. 2012

Tabulka 1: NOVÉ PŘÍPADY HIV INFEKCE A ONEMOCNĚNÍ AIDS V ČESKÉ REPUBLICE. Údaje za leden – prosinec 2012.

DŮVOD VYŠETŘENÍ	Celkem vyšetřeno	Nové případy		Způsob přenosu u HIV+								
		HIV+	AIDS	HO	ID	IH	HF	TR	HT	MD	NO	NE
OSOBY VE ZVÝŠENÉM RIZIKU HIV	8587	3	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Hemofilici	403	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Příjemci krve a krevních přípravků	265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Homo/bisexuálové	821	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Injekční uživatelé drog	1199	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Osoby často v zahraničí	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Promiskuitní osoby	2310	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osoby provozující prostituci	2158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nápravná zařízení	1419	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1
KONTAKTY POZITIVNÍCH PŘÍPADŮ	195	13	2	5	1	0	0	0	5	2	0	0
Homosexuální	37	5	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Heterosexuální	35	6	2	0	1	0	0	0	5	0	0	0
Rodinné	6	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Jiné	117	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KLINICKÉ PŘÍPADY	100534	81	21	54	1	3	0	0	16	0	1	6
Dermatovenerologičtí pacienti	8941	22	2	19	0	0	0	0	2	0	0	1
Psychiatři pacienti	1429	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Dialyzovaní pacienti	6706	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TBC pacienti	199	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pacienti s nádorovým onemocněním	3534	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Různé klinické diagnózy	79725	57	19	34	0	3	0	0	14	0	1	5
PREVENTIVNÍ VYŠETŘENÍ	78905	3	3	1	0	0	0	0	1	0	0	1
Zdravotničtí pracovníci	4657	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní prevence	43459	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Předoperační vyšetření	30058	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Epidemiologická surveillance	731	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VYŠETŘENÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST	12099	99	1	83	1	0	0	0	12	0	0	3
Pod jménem	7584	65	1	55	0	0	0	0	8	0	0	2
Anonymní	4515	34	0	28	1	0	0	0	4	0	0	1
VYŠETŘENÍ PRO MEZINÁRODNÍ CERTIFIKÁT	485	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DÁRCI KRVE, ORGÁNŮ A TKÁNÍ	948101	6	1	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Dárci krve	923119	6	1	6	0	0	0	0	0	0	0	0
z toho dárci krve – primodárci	51679	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Dárci orgánů a tkání	24982	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TĚHOTNÉ ŽENY	117679	7	0	0	1	0	0	0	6	0	0	0
RŮZNÉ MATERIÁLY	2798	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	1269383	212	29	149	5	4	0	0	40	2	1	11
CIZINCI	7456	14	2	2	2	1	0	0	3	0	0	6

Způsob přenosu:

HO homosexuální / bisexuální
 ID injekční uživatelé drog
 IH injekční uživatelé drog + homo/bisex.
 HF hemofilici
 TR příjemci krve a krevních přípravků

HT heterosexuální
 MD z matky na dítě
 NO nozokomiální
 NE nezjištěný / jiný

Tabulka 2: ROZLOŽENÍ NOVÝCH PŘÍPADŮ HIV U OBYVATEL ČR A REZIDENTŮ V ROCE 2012 PODLE ZPŮSOBU PŘENOSU A POHLAVÍ

Způsob přenosu	muži	ženy	Celkem
homosexuální/bisexuální	149 (70,28%)	0 (0,00%)	149 (70,28%)
heterosexuální	20 (9,43%)	20 (9,43%)	40 (18,87%)
injekční užívání drog (IUD)	2 (0,94%)	3 (1,42%)	5 (2,36%)
homosexuální/bisexuální+IUD	4 (1,89%)	0 (0,00%)	4 (1,89%)
z matky na dítě	1 (0,47%)	1 (0,47%)	2 (0,94%)
nozokomiální	0 (0,00%)	1 (0,47%)	1 (0,47%)
nezjištěný/neznamý	9 (4,25%)	2 (0,94%)	11 (5,19%)
Celkem	185 (87,26%)	27 (12,74%)	212 (100,00%)

Procenta vyjadřují podíl dané kategorie z celkového počtu případů.

nově diagnostikováno 66 nových případů syfilis (z toho 60 homosexuálních/bisexuálních mužů, 4 heterosexuální muži, 1 muž nezjištěného sexuálního zaměření a 1 žena). Z těchto 66 případů bylo 20 zjištěno souběžně s diagnózou HIV v roce 2012, u 3 byla časná syfilis zjištěna v období několika měsíců po diagnóze HIV v roce 2012 a zbývající se týkaly pacientů, kteří byli diagnostikováni jako HIV pozitivní před rokem 2012. Je zřejmé, že mnozí pacienti se infikovali syfilis v době, kdy znali svůj pozitivní HIV status, což znamená, že HIV dále šíří. V 47 případech se přitom jednalo o syfilis časnou či primární, která je z hlediska rizika přenosu na další sexuální partnery nejnebezpečnější. Dále bylo v roce 2012 nově zaznamenáno 54 případů kapavky (z toho 47 u homosexuálních/ bisexuálních mužů) a 7 případů venerického lymfogranulomu (vše u homosexuálních/ bisexuálních mužů). Z anamnestických podkladů vyplývá, že zhruba čtvrtina pacientů s nově zjištěnou infekcí HIV měla někdy v životě další sexuálně přenosnou nemoc, zejména syfilis. U 5 nemocných bylo zjištěno silně promiskuitní chování.

Geografické rozložení případů HIV infekce nově zjištěných v r. 2012 podle okresu a kraje obvyklého bydliště (trvalého či přechodného) v době první laboratorní diagnózy uvádí v absolutních číslech **tabulka 3**. Přes tři pětiny případů připadá na Prahu a Středočeský kraj (63,2 %). Z pohledu relativního ukazatele byl vyšší výskyt nových případů zaznamenán ještě v Plzeňském a Karlovarském a s odstupem i v Ústeckém a Moravskoslezském kraji (**tabulka 4**).

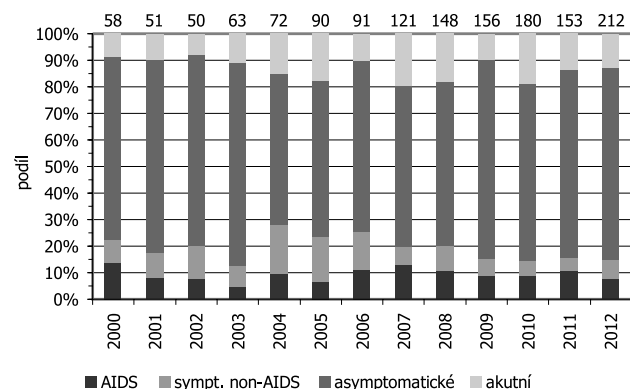
V r. 2012 bylo nově diagnostikováno 29 případů plně rozvinutého onemocnění **AIDS**, z toho 23 u mužů a 6 u žen. Zhruba dvě třetiny nových případů AIDS (19, tj. 65,5 %) tvoří pacienti, kteří byli diagnostikováni jako HIV pozitivní až v roce 2012 a vzápětí u nich byla stanovena diagnóza AIDS. Dva z nich byli zachyceni ve stadiu symptomatickém non-AIDS a do AIDS přešli po několika měsících.

Většinou byli zachyceni na základě klinických příznaků a 9 z nich jsou rezidenti, zejména z Vietnamu a Ukrajiny. U těchto případů pozdního záchytu HIV byla nejvíce zastoupena diagnóza pneumocystové pneumonie (7 případů), dále se častěji (vždy po dvou případech) vyskytly kandidiáza, cytomegalovirová infekce, tuberkulóza plic, progresivní multifokální leukoencefalopatie, syndrom chátřání. Čtyři z těchto nemocných měli více než jedno AIDS-indukující onemocnění. U zbývajících 10 nemocných s nově rozvinutým onemocněním AIDS byla HIV pozitivita zjištěna v rozmezí let 1994–2011 a mezi onemocněními indukujícími AIDS byla dvakrát pneumocystová pneumonie, tuberkulóza plic, tuberkulóza extrapulmonární a syndrom chátřání. Kromě šesti zmíněných případů tuberkulózy se v roce 2012 objevil sedmý u pacienta, který již byl ve stadiu AIDS od roku 2011.

Graf 3 charakterizuje zastoupení stadií infekce v době první diagnózy HIV v posledních letech. V roce 2012 bylo zachyceno ve stadiu AIDS 17 případů (8,0 %) a dalších 14 (6,6 %) případů ve stadiu symptomatickém non-AIDS. Tyto dvě skupiny (dohromady téměř 15 %) představují případy HIV, jež jsou zjištěny jednoznačně pozdě. Většina případů infekce HIV byla diagnostikována v asymptomatickém stadiu (154 osob; tj. 72,6 %) a 27 osob (12,7 %) zachytily testy krátce po nákaze ve stadiu akutní infekce.

U 188 nových případů z roku 2012 je k dispozici údaj o počtu **CD4+ T-lymfocytů** v mm³ krve v době zjištění HIV pozitivitu. Chybějící údaje se v naprosté většině týkají nemocných, kteří se nedostavili do žádného z klinických pracovišť (AIDS center), 10 z nich bylo na HIV infekci vyšetřeno anonymně. Rozložení nemocných podle kategorií CD4+ buněk ukazuje **graf 4**. Podle metodiky Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) jsou pacienti s hodnotami CD4 buněk pod 350 považováni za pozdě diagnostikované. V roce 2012 tvořili takoví pacienti čtvrtinu ze všech nových případů. Virová nálož v době diagnózy HIV je známa u 183 pacientů. Z nich 2,7 % mělo méně než 50 kopií/ml, 5,5 % 50–499 kopií/ml, 8,2 % 500–4999 kopií/ml, 32,2 % 5000–49999 kopií/ml, 38,8 % 50000–499999 kopií/ml a 12,6 % více než 500000 kopií/ml.

Graf 3: NOVÉ PŘÍPADY HIV V ČESKÉ REPUBLICE PODLE STADIA V DOBĚ ZÁCHYTU (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem) Relativní zastoupení v období 1. 1. 2000 – 31. 12. 2012

Tabulka 3: NOVÉ PŘÍPADY HIV INFEKCE V ČESKÉ REPUBLICE PODLE REGIONU, ZPŮSOBU PŘENOSU A POHLAVÍ.
(Jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem). Údaje za leden – prosinec 2012.

KRAJ / OKRES*	ZPŮSOB PŘENOSU A POHLAVÍ								CELKEM		
	HO	ID	IH	TR	HT	MD	NO	NE	celkem	muži	ženy
Hlavní město Praha	90M	1Ž	0	0	6M 6Ž	0	0	4M 1Ž	108	100	8
Středočeský kraj	14M	1Ž	1M	0	5M 2Ž	0	0	2M 1Ž	26	22	4
Benešov	2M	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Beroun	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Kladno	4M	0	0	0	1Ž	0	0	0	5	4	1
Kolín	1M	0	0	0	0	0	0	1M	2	2	0
Kutná Hora	1M	1Ž	0	0	0	0	0	0	2	1	1
Mělník	1M	0	0	0	1M	0	0	0	2	2	0
Mladá Boleslav	0	0	0	0	1M	0	0	1M	2	2	0
Nymburk	1M	0	0	0	1M	0	0	0	2	2	0
Praha-východ	1M	0	1M	0	1M 1Ž	0	0	0	4	3	1
Praha-západ	1M	0	0	0	1M	0	0	1Ž	3	2	1
Příbram	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Jihočeský kraj	2M	1M	0	0	2Ž	0	0	0	5	3	2
okres neznámý	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
České Budějovice	1M	1M	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Jindřichův Hradec	0	0	0	0	1Ž	0	0	0	1	0	1
Písek	0	0	0	0	1Ž	0	0	0	1	0	1
Plzeňský kraj	6M	1M	2M	0	2M 2Ž	0	1Ž	1M	15	12	3
Klatovy	1M	0	0	0	1Ž	0	0	0	2	1	1
Plzeň-město	2M	1M	2M	0	2M	0	0	1M	8	8	0
Plzeň-jih	0	0	0	0	1Ž	0	1Ž	0	2	0	2
Plzeň-sever	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Rokycany	2M	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Karlovarský kraj	4M	0	0	0	1M 2Ž	0	0	0	7	5	2
Cheb	0	0	0	0	1M 1Ž	0	0	0	2	1	1
Karlovy Vary	3M	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0
Sokolov	1M	0	0	0	1Ž	0	0	0	2	1	1
Ústecký kraj	8M	0	0	0	1M 2Ž	0	0	1M	12	10	2
okres neznámý	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Děčín	2M	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Chomutov	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Louny	1M	0	0	0	1Ž	0	0	0	2	1	1
Most	0	0	0	0	0	0	0	1M	1	1	0
Teplice	2M	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Ústí nad Labem	1M	0	0	0	1M 1Ž	0	0	0	3	2	1
Liberecký kraj	2M	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Liberec	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Semily	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Královéhradecký kraj	2M	0	0	0	1M 1Ž	0	0	0	4	3	1
Hradec Králové	0	0	0	0	1Ž	0	0	0	1	0	1
Jičín	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Náchod	0	0	0	0	1M	0	0	0	1	1	0
Rychnov n. Kněžnou	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Pardubický kraj	3M	0	1M	0	0	0	0	0	4	4	0
Pardubice	1M	0	1M	0	0	0	0	0	2	2	0
Svitavy	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Ústí nad Orlicí	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0

KRAJ / OKRES*	ZPŮSOB PŘENOSU A POHLAVÍ								CELKEM		
	HO	ID	IH	TR	HT	MD	NO	NE	celkem	muži	ženy
Kraj Vysočina	1M	0	0	0	1M	0	0	0	2	2	0
Třebíč	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Žďár nad Sázavou	0	0	0	0	1M	0	0	0	1	1	0
Jihomoravský kraj	5M	0	0	0	1M 2Ž	1M 1Ž	0	0	10	7	3
Blansko	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Brno-město	3M	0	0	0	1M 2Ž	1M 1Ž	0	0	8	5	3
Znojmo	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Olomoucký kraj	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
okres neznámý	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Zlínský kraj	3M	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0
Kroměříž	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Vsetín	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Zlín	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Moravskoslezský kraj	8M	1Ž	0	0	2M 1Ž	0	0	1M	13	11	2
okres neznámý	0	0	0	0	0	0	0	1M	1	1	0
Frýdek-Místek	0	0	0	0	1M	0	0	0	1	1	0
Karviná	1M	1Ž	0	0	0	0	0	0	2	1	1
Opava	1M	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Ostrava-město	6M	0	0	0	1M 1Ž	0	0	0	8	7	1
CELKEM	149M	2M 3Ž	4M	0	20M 20Ž	1M 1Ž	1Ž	9M 2Ž	212	185	27

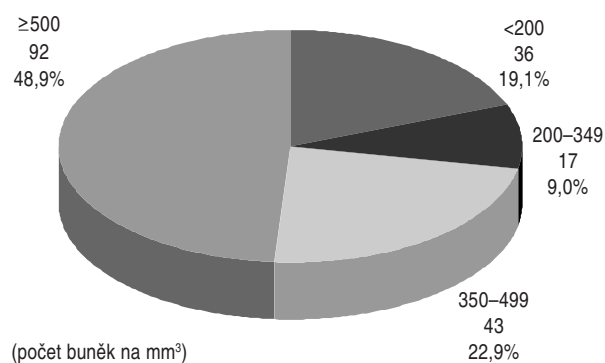
VYSVĚTLIVKY: Pohlaví: M – muž, Ž – žena. Způsob přenosu: HO – homosexuální/bisexuální; ID – injekční uživatelé drog; IH – injekční uživatelé drog + homo/bisex.; TR – příjemci krve a krevních přípravků; HT – heterosexuální; MD – z matky na dítě; NO – nozokomiální; NE – nezjištěný/jiný. Kraj/okres: obvyklé bydliště (trvale či přechodně) v době prvního záchytu HIV/AIDS. * Uváděny jsou jen okresy, v nichž byly v roce 2012 identifikovány nové případy HIV.

Tabulka 4: NOVÉ PŘÍPADY HIV INFEKCE V ČESKÉ REPUBLICĚ PODLE REGIONU. Údaje za rok 2012 (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)

Kraj	abs. počet	rel. na 1 mil. obyvatel
Hlavní město Praha	108	86,8
Středočeský kraj	26	20,2
Jihočeský kraj	5	7,9
Plzeňský kraj	15	26,2
Karlovarský kraj	7	23,1
Ústecký kraj	12	14,5
Liberecký kraj	2	4,6
Královéhradecký kraj	4	7,2
Pardubický kraj	4	7,7
Kraj Vysočina	2	3,9
Jihomoravský kraj	10	8,6
Olomoucký kraj	1	1,6
Zlínský kraj	3	5,1
Moravskoslezský kraj	13	10,6
CELKEM ČR	212	20,2

V roce 2012 zemřelo ve stadiu AIDS 11 nemocných (9 mužů, 2 ženy) ve věku 31–64 let, z nich u 2 nebyl AIDS bezprostřední příčinou úmrtí (prasklý žaludeční vřed, autonehoda). Další 3 HIV pozitivní (2 muži, 1 žena) ve věku

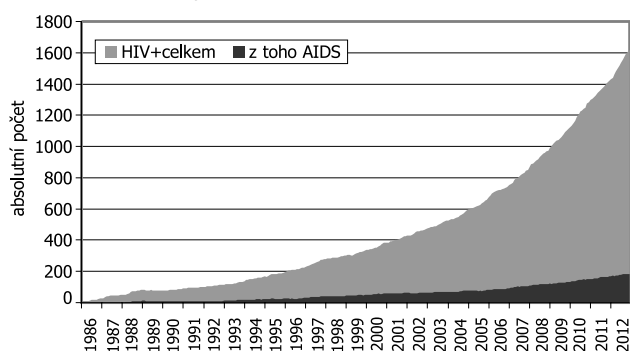
Graf 4: ROZDĚLENÍ NOVĚ ZJIŠTĚNÝCH HIV+ PŘÍPADŮ PODLE POČTU CD4+ T-LYMFOCYTŮ V DOBĚ DIAGNÓZY HIV. Údaje za rok 2012 (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)

27–59 let zemřeli z jiné příčiny (zhoubný novotvar 2x, autonehoda). Z nich 1 byl z pohledu HIV infekce v asymptomatickém stádiu a 2 ve stádiu symptomatickém non-AIDS.

Počty úmrtí jsou nízké v porovnání s počty nových případů. Počet osob žijících s HIV v České republice proto vzrostl v průběhu roku 2012 o 198 na 1619, což je nejvyšší roční nárůst v historii. Roste i počet žijících nemocných s AIDS (graf 5). Proto se rychle zvyšují náklady potřebné na léčbu těchto nemocných a nároky na klinická pracoviště pečující o nemocné s HIV/AIDS.

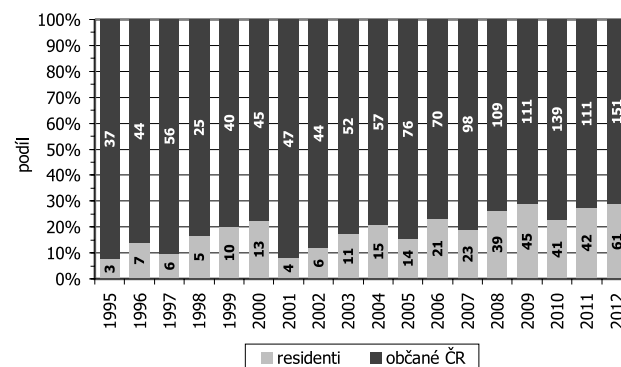
Graf 5: OSOBY ŽIJÍCÍ S HIV/AIDS V ČESKÉ REPUBLICĚ
(jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)
Měsíční údaje ke dni 31. 12. 2012

Kumulativně bylo v ČR za celé dosavadní období sledování 1.10.1985 – 31.12.2012 registrováno 1887 případů HIV/AIDS. Z nich je 375 (19,9 %) rezidentů, kteří nejčastěji pocházejí z Ukrajiny (98 osob, tj. 26,1 % všech rezidentů), Slovenska (71, tj. 18,9 %), Vietnamu (38), Ruska (20), Polska (18) a Moldavska (10). Zastoupení rezidentů se v poslední době zvýšilo (**graf 6**) a za posledních 5 let dosahuje souhrnně 26,9 %. Věkové rozložení při diagnóze HIV je uvedeno v **tabulce 5**.

Relativní výskyt případů v jednotlivých krajích v posledních 12 letech v přepočtu na milion obyvatel a jeden rok charakterizuje **graf 7**. Případy jsou zařazovány do krajů podle obvyklého místa bydliště v době první diagnózy HIV, zařazení tudíž nemusí korespondovat s aktuálním bydlištěm (mnozí využívají trvalé i přechodné bydliště). Nejvíce případů se jednoznačně koncentruje v Praze. Z pohledu relativních údajů je na druhém místě Karlovarský kraj. Vyšší výskyt je dále zaznamenáván v krajích v okolí největších měst, tedy Středočeském, Plzeňském, Jihomoravském a Ústeckém. Nejméně případů vzhledem k počtu obyvatel vykazují kraje Královéhradecký, Zlínský,

Graf 6: NOVÉ PŘÍPADY HIV V ČESKÉ REPUBLICĚ
PODLE ZEMĚ PŮVODU
Relativní zastoupení v období 1. 1. 1995 – 31. 12. 2012
(jen občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)

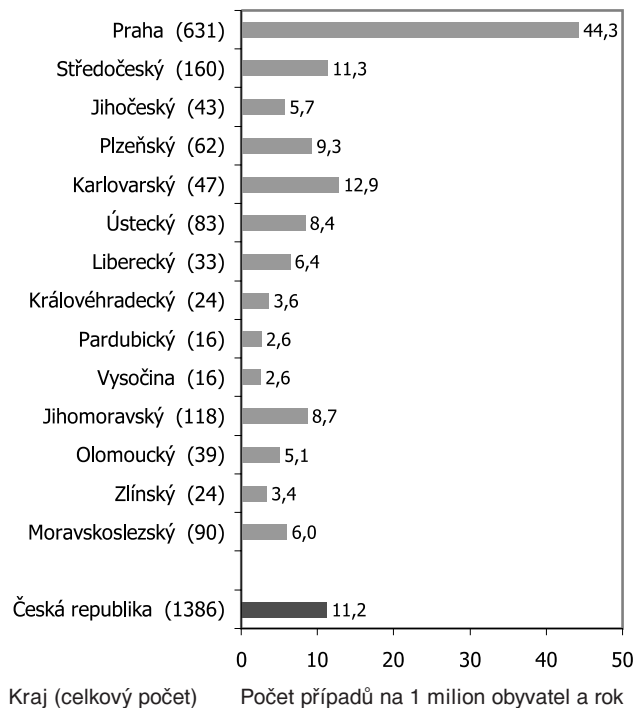
a zejména Vysočina a Pardubický. Nejvyšší nárůst nových případů byl v uvedeném období zaznamenán v Praze, dále je dlouhodobější nárůst patrný v krajích Středočeském, Jihomoravském, Moravskoslezském a Ústeckém a v poslední době i Plzeňském.

Nejčastějším způsobem přenosu HIV/AIDS je v ČR dlouhodobě sexuální styk (**graf 8**). Výrazně převažuje homosexuální/bisexuální styk, který byl zaznamenán kumulativně u 60,6 % HIV infekcí zjištěných v ČR a u dalších 2,0 % v kombinaci s injekčním užíváním drog, heterosexuální styk tvoří 27,2 % případů. V posledních letech se podíl infekcí přenesených homo/bisexuálním stykem zvýšil, jak ukazuje **graf 9**. Například za posledních 5 let tvoří homo/bisexuální přenos 68,0 % případů, resp. 70,3 % (po započtení kombinací s užíváním drog). Trendy ve vývoji absolutních počtů zachycených případů pro tři hlavní způsoby přenosu zobrazuje **graf 10**, úplné údaje jsou v **tabulce 6**. Od roku 2000 lze sledovat postupný nárůst počtu případů mezi muži majícími sex s muži, který se výrazně

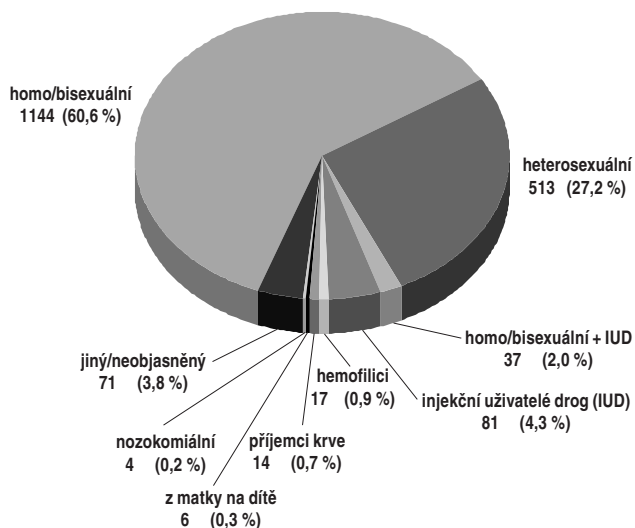
Tabulka 5: HIV POZITIVNÍ PŘÍPADY V ČR PODLE POHLAVÍ A VĚKU
(Jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem). Kumulativní údaje ke dni 31. 12. 2012.

Věková skupina	Věk při první diagnóze HIV+			Věk při první diagnóze AIDS			Současný věk osob žijících s HIV/AIDS			Věk HIV+ osob při úmrtí (včetně AIDS)		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
0-4	3	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5-9	3	1	4	0	0	0	1	1	2	1	0	1
10-14	6	0	6	0	0	0	2	1	3	0	0	0
15-19	42	28	70	3	1	4	4	2	6	1	0	1
20-24	231	88	319	14	4	18	57	16	73	10	1	11
25-29	332	76	408	43	13	56	151	40	191	22	3	25
30-34	332	66	398	65	19	84	227	73	300	42	15	57
35-39	242	27	269	57	6	63	307	65	372	39	8	47
40-49	265	28	293	78	16	94	389	63	452	55	11	66
50-59	82	13	95	34	5	39	136	18	154	31	4	35
60-	16	3	19	11	5	16	60	6	66	19	6	25
Celkem	1554	333	1887	305	69	374	1334	285	1619	220	48	268

Graf 7: ROZDĚLENÍ HIV POZITIVNÍCH PŘÍPADŮ V ČR PODLE KRAJE BYDLIŠTĚ V DOBĚ PRVNÍ DIAGNÓZY HIV (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem) Kumulativní údaje za období 2001–2012

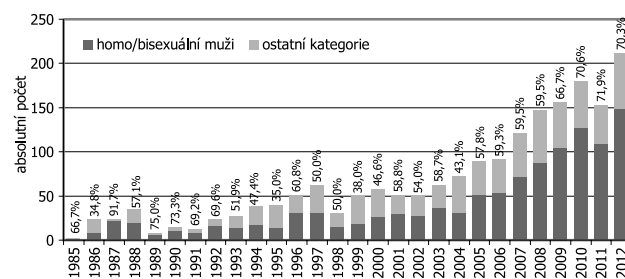

Graf 8: ROZDĚLENÍ HIV POZITIVNÍCH PŘÍPADŮ V ČR PODLE ZPŮSOBU PŘENOSU (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem) Kumulativní údaje ke dni 31. 12. 2012

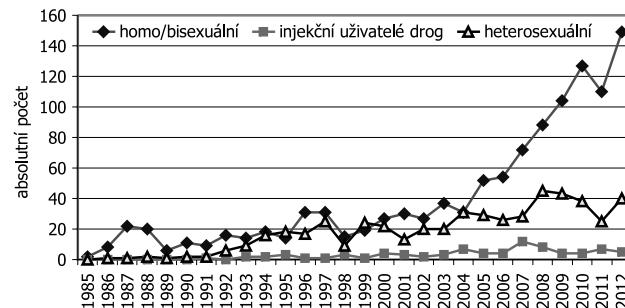

zrychlil od roku 2005. Počet heterosexuálních případů rovněž vzrostl, ale v posledních letech stagnuje až klesá. Po určitém propadu v roce 2011, který se projevil ve všech kategoriích, došlo v roce 2012 k dalšímu strmému nárůstu u homo/bisexuálně přenesených infekcí, ale nikoli v dalších

Graf 9: HIV POZITIVNÍ PODLE ZPŮSOBU PŘENOSU PODÍL HOMO/BISEXUÁLNÍHO PŘENOSU V JEDNOTLIVÝCH LETECH. Údaje ke dni 31. 12. 2012 (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)

Graf 10: VYBRANÉ KATEGORIE PŘENOSU HIV V ČR PODLE ROKU DIAGNÓZY (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem) Absolutní údaje ke dni 31. 12. 2012

kategoriích. V důsledku toho klesá relativní zastoupení heterosexuálních přenosů. Zastoupení mužů a žen v jednotlivých letech popisuje **tabulka 7**.

V celém průběhu sledování bylo diagnostikováno onemocnění AIDS u 374 (19,8 %) osob (305 mužů a 69 žen), z nichž již zhruba polovina zemřela (189 nemocných, tj. 50,5 %; 152 mužů, 37 žen). Další celkově 79 HIV pozitivních osob zemřelo z jiné příčiny ve stádiu asymptomatickém či symptomatickém non-AIDS. Věkové rozložení při diagnóze AIDS, při úmrtí a rozložení žijících osob s HIV/AIDS uvádí **tabulka 5**. Průměrný věk žijících pacientů je 39,3 roku s rozpětím 5–75 let. Průměrná doba od diagnózy HIV do současnosti je u nich 6,8 roku s maximem 27 let.

Počty nových případů AIDS se v posledních šesti letech pohybují v rozmezí 23–29, rok 2012 s 29 případy představuje (spolu s rokem 2008) nejvyšší počet od začátku sledování (**tabulka 8**). Ženy tvoří v posledních letech pětinu až třetinu případů AIDS (**tabulka 7**). Nárůst případů AIDS souvisí se strmě stoupajícím počtem osob žijících v ČR s infekcí HIV, ale také s nízkou adherencí některých nemocných k léčbě i s pozdními záchyty infekce u části infikovaných.

Z pohledu důvodu provedeného vyšetření HIV protilátek tvoří dlouhodobě velkou část provedených testů povinné testování krevních vzorků dárců krve a plasmy. Tento podíl se od roku 2008 ještě výrazně zvýšil v souvislosti s rozvojem činnosti plasmaferetických center. V roce 2012 bylo celkem provedeno téměř 950 tisíc testů u dárců krve a plasmy (**tabulka 1**), z toho asi 600 tisíc před plasmaferé-

**Tabulka 6: ROZDĚLENÍ HIV POZITIVNÍCH PŘÍPADŮ
PODLE ZPŮSOBU PŘENOSU
(jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)
Roční údaje ke dni 31. 12. 2012**

Rok	Způsob přenosu									Celk.
	HO	ID	IH	HT	HF	TR	MD	NO	NE	
1985	2	0	0	0	1	0	0	0	0	3
1986	8	0	0	1	13	0	0	0	1	23
1987	22	0	0	1	1	0	0	0	0	24
1988	20	0	0	2	1	11	0	0	1	35
1989	6	0	0	1	0	1	0	0	0	8
1990	11	0	0	2	0	2	0	0	0	15
1991	9	1	0	2	0	0	0	0	1	13
1992	16	0	0	6	0	0	0	0	1	23
1993	14	2	0	9	0	0	0	0	2	27
1994	18	2	0	16	1	0	0	0	1	38
1995	14	3	1	18	0	0	0	0	4	40
1996	31	1	0	17	0	0	0	0	2	51
1997	31	1	2	25	0	0	1	0	2	62
1998	15	3	2	9	0	0	0	1	0	30
1999	19	1	1	24	0	0	1	1	3	50
2000	27	4	0	22	0	0	1	0	4	58
2001	30	3	2	13	0	0	0	0	3	51
2002	27	2	1	20	0	0	0	0	0	50
2003	37	3	1	20	0	0	1	0	1	63
2004	30	7	1	31	0	0	0	0	3	72
2005	52	4	1	29	0	0	0	0	4	90
2006	54	4	1	26	0	0	0	0	6	91
2007	72	12	5	28	0	0	0	0	4	121
2008	88	8	4	45	0	0	0	0	3	148
2009	103	4	3	43	0	0	0	0	3	156
2010	126	5	2	38	0	0	0	0	9	180
2011	110	7	5	24	0	0	0	1	6	153
2012	149	5	4	40	0	0	2	1	11	212
Celk.	1144	81	37	513	17	14	6	4	71	1887

Způsob přenosu:

HO	homosexuální / bisexuální	HT	heterosexuální
ID	injekční uživatelé drog	MD	z matky na dítě
IH	injekční uživatelé drog + homo/bisex.	NO	nozokomiální
HF	hemofilici	NE	nezjištěný / jiný
TR	příjemci krve a krevních přípravků		

zou. Celkově představují odběry na odděleních transfuzní služby a v plazmaferetických centrech 69,5 % všech provedených testů na přítomnost HIV protilátek, a bylo při nich zjištěno 6 HIV pozitivních dárců ve věku 20–43 let (z toho 1 primodárce). Všechny 6 jsou muži mající sex s muži. Čtyři dárci byli zjištěni při odběru plné krve a dva při plasmaferéze. Krev v minulosti darovali další dva nově diagnostikovaní, ale důvodem jejich aktuálního vyšetření ne-

**Tabulka 7: POČTY NOVÝCH PŘÍPADŮ HIV A AIDS V ČR
V JEDNOTLIVÝCH LETECH PODLE POHLAVÍ
(jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)
Roční údaje ke dni 31. 12. 2012**

Rok	HIV+			AIDS		
	Muži	Ženy	Celk.	Muži	Ženy	Celk.
1985	3	0	3	0	0	0
1986	22	1	23	0	1	1
1987	23	1	24	2	0	2
1988	33	2	35	6	0	6
1989	6	2	8	7	0	7
1990	14	1	15	5	0	5
1991	12	1	13	2	0	2
1992	19	4	23	9	0	9
1993	18	9	27	11	4	15
1994	30	8	38	10	2	12
1995	26	14	40	13	0	13
1996	41	10	51	18	1	19
1997	48	14	62	18	2	20
1998	23	7	30	7	1	8
1999	34	16	50	15	2	17
2000	44	14	58	13	2	15
2001	41	10	51	6	2	8
2002	39	11	50	7	1	8
2003	49	14	63	8	1	9
2004	55	17	72	11	2	13
2005	70	20	90	8	5	13
2006	72	19	91	13	5	18
2007	97	24	121	18	5	23
2008	121	27	148	22	7	29
2009	130	26	156	17	6	23
2010	159	21	180	20	6	26
2011	140	13	153	16	8	24
2012	185	27	212	23	6	29
Celkem	1554	333	1887	305	69	374

bylo dárcovství. Kumulativně bylo při darování krve nebo plazmy odhaleno již 54 HIV pozitivních osob (**graf 11**).

Z celkového kumulativního počtu 1887 HIV pozitivních bylo 333 žen, což činí 17,6 %. Rutinní testování gravidních žen v roce 2012 odhalilo 7 nových případů HIV infekce (z toho 2 u rezidentek) na základě 117 679 provedených testů (9,2 % všech provedených testů) (**graf 12**). Z grafu je patrné, počty vyšetření těhotných v posledních letech klesají. V roce 2012 se HIV pozitivním matkám narodilo 9 dětí, z toho jedno v zahraničí. Šest matek v době otěhotnění vědělo o své HIV pozitivitě. Tři matky jsou rezidentky z Ukrajiny. U žádného z novorozenců nebyl zatím prokázán přenos HIV, avšak konečné rozhodnutí o jejich HIV negativitě bude možno učinit, až se dostaví na

Tabulka 8: ROZDĚLENÍ NOVÝCH PŘÍPADŮ AIDS PODLE ZPŮSOBU PŘENOSU (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem) Roční údaje ke dni 31. 12. 2012

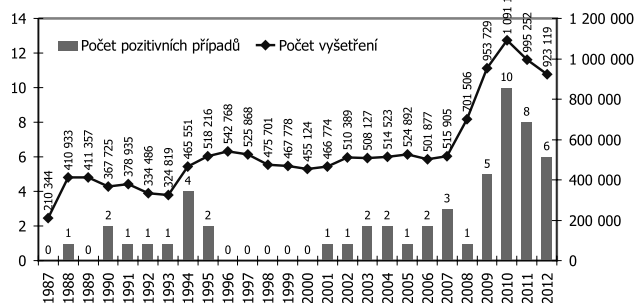
Rok	Způsob přenosu									Celk.
	HO	ID	IH	HT	HF	TR	MD	NO	NE	
1985	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1986	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
1987	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
1988	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6
1989	6	0	0	0	1	0	0	0	0	7
1990	4	0	0	0	0	0	0	0	1	5
1991	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
1992	7	0	0	0	0	1	0	0	1	9
1993	8	1	0	4	0	1	0	0	1	15
1994	5	1	0	1	2	3	0	0	0	12
1995	9	0	0	2	1	1	0	0	0	13
1996	12	0	0	6	1	0	0	0	0	19
1997	15	0	0	4	0	0	0	0	1	20
1998	6	0	1	1	0	0	0	0	0	8
1999	9	1	0	6	1	0	0	0	0	17
2000	8	0	0	5	0	0	0	0	2	15
2001	2	1	0	3	0	0	0	0	2	8
2002	4	0	1	3	0	0	0	0	0	8
2003	4	1	0	4	0	0	0	0	0	9
2004	5	3	0	5	0	0	0	0	0	13
2005	6	0	0	7	0	0	0	0	0	13
2006	3	3	1	9	0	1	0	0	1	18
2007	8	3	0	11	0	0	0	0	1	23
2008	7	5	0	14	2	0	0	0	1	29
2009	9	2	1	11	0	0	0	0	0	23
2010	10	4	0	12	0	0	0	0	0	26
2011	10	1	0	12	0	0	0	0	1	24
2012	11	1	1	12	0	0	0	1	3	29
Celk.	177	27	5	133	8	8	0	1	15	374

Způsob přenosu:

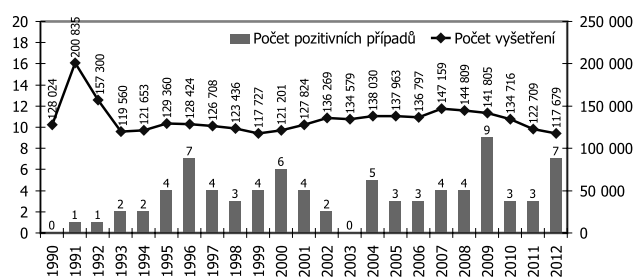
HO	homosexuální / bisexuální	HT	heterosexuální
ID	injekční uživatelé drog	MD	z matky na dítě
IH	injekční uživatelé drog + homo/bisex.	NO	nozokomiální
HF	hemofilici	NE	nezjištěný / jiný
TR	příjemci krve a krevních přípravků		

kontrolu ve věku 18 měsíců. Celkově byly ke konci roku 2012 známy údaje o 173 těhotenstvích HIV pozitivních žen, z nichž čtyři v té době probíhala. V 81 případech vedlo těhotenství prostřednictvím rutinního testování gravidních žen ke zjištění HIV infekce (**graf 12**). Z uvedených těhotenství se narodilo 131 dětí při 128 porodech (3x dvojčata), 3 z nich jsou pozitivní, 93 negativních, u 20 nebyl HIV status dosud uzavřen a u 15 není známý, protože děti přestaly docházet na kontroly před dosažením 18 měsíců

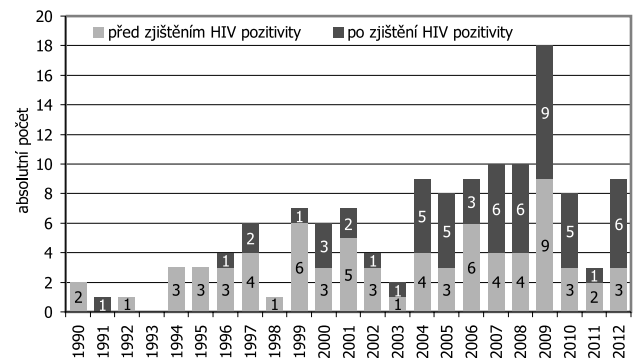
Graf 11: TESTOVÁNÍ KREVŇÍCH VZORKŮ V TRANSFUZNÍ SLUŽBĚ V JEDNOTLIVÝCH LETECH (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem) Absolutní údaje 1. 7. 1987 – 31. 12. 2012

Graf 12: RUTINNÍ TESTOVÁNÍ HIV U GRAVIDNÍCH ŽEN V JEDNOTLIVÝCH LETECH (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem) Absolutní údaje ke dni 31. 12. 2012

Graf 13: POČTY DĚTÍ NAROZENÝCH HIV POZITIVNÍM ŽENÁM V ČR PODLE DOBY TĚHOTENSTVÍ (jen občanky ČR a cizinky s dlouhodobým pobytem) Údaje ke dni 31. 12. 2012

věku. **Graf 13** ukazuje rozložení počtů těchto novorozenců v jednotlivých letech a podle toho, zda matka při otěhotnění znala či neznala svou HIV pozitivitu. Další tři evidované HIV pozitivní děti se narodily dlouho před zjištěním HIV pozitivitu matky a byly zachyceny ve věku 4–6 let. Je evidováno celkem 41 těhotenství, která skončila umělým či spontánním přerušením.

Z důvodu klinických příznaků bylo indikováno celkem 100 534 vyšetření (7,6 % všech vyšetření), při nichž bylo zjištěno 81 nových případů HIV infekce (38,2 % všech nových případů). Přitom 22 z těchto případů bylo vyšetřeno v souvislosti s diagnózou pohlavně přenosné nemoci

(hlavně syfilis). Další důležité okruhy vyšetření představují preventivní vyšetření včetně předoperačních vyšetření a autotransfuzí (3 pozitivní z 78 905 vyšetření), kontakty pozitivních případů (13 pozitivních ze 195 vyšetření), osoby ve zvýšeném riziku HIV (3 pozitivní z 8 587 vyšetření).

U neanonymních vyšetření HIV provedených na vlastní žádost klienta se zastavil pokles provedených testů pozorovaný v předchozích letech. Počty anonymních vyšetření setrvávají v posledních čtyřech letech na zhruba stejné úrovni. Absolutní i relativní zastoupení zjištěných případů dosahují naopak v posledních letech nejvyšších hodnot za celé období sledování. V roce 2012 bylo celkově na základě 12 099 vyšetření na vlastní žádost zachyceno 99 HIV pozitivních osob (což představuje 46,7 % všech nových případů v tomto roce). V rámci uvedených počtů bylo ze 7584 vyšetření na vlastní žádost s udáním osobních dat diagnostikováno 65 HIV pozitivních osob (**graf 14**), z toho 5 žen a 60 mužů (mezi nimi 55 s homosexuální orientací). Mezi 4515 osobami vyšetřeny anonymně bylo diagnostikováno 34 HIV pozitivních případů (**graf 15**), z nich 28 u mužů majících sex s muži, 4 heterosexuální muži a 2 ženy. Dva pacienti vyšetření na vlastní žádost uvedli, že se k vyšetření rozhodli na základě reaktivního výsledku domácího samovyšetření rychlostem. K vyšetřením na vlastní žádost lze přiřadit i 274 vyšetření pro mezinárodní certifikát, která zůstala bez pozitivního záchytu. Vyšetření pro

klinickou diagnózu, na vlastní žádost a z preventivních důvodů tvoří asi 15 % všech provedených vyšetření.

Nezanedbatelná část nových případů HIV infekce je zjištěna u osob, které jsou si zřejmě do určité míry vědomy svého rizikového chování, a nechávají se vyšetřit opakovaně. Nicméně bohužel místo prevence volí cestu následného HIV testu. Celkově jsou u 67 ze 212 nově zjištěných HIV pozitivních jedinců k dispozici údaje, že byli v minulosti 1–10x negativně testováni na přítomnost HIV protilátek. Přitom 16 z nich mělo poslední negativní test až v roce 2012 a 17 v roce 2011. U minimálně 10 nově zjištěných HIV pozitivních jejich partner o své HIV pozitivitě věděl.

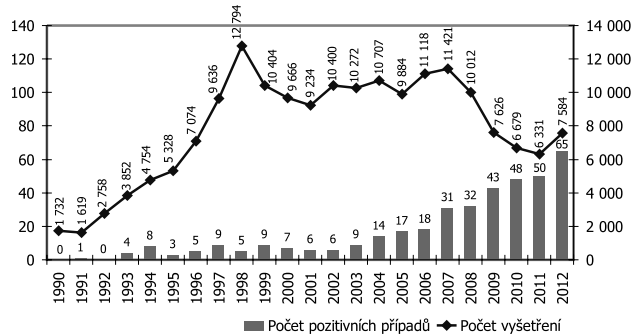
Odděleně od výše komentovaných údajů o občanech ČR a rezidentech je vedena statistika vyšetřovaných a HIV pozitivních cizinců s krátkodobým pobytem v ČR. Za celé období sledování bylo v ČR diagnostikováno 361 pozitivních cizinců, mezi nimiž převažují občané z východní Evropy (121), subsaharské Afriky (102) a střední a západní Evropy (84). V roce 2012 bylo na základě 7456 vyšetření identifikováno 14 HIV pozitivních cizinců (**graf 16**). Mezi nimi byli občané Itálie, Nigérie (2), Polska, Ruska, Spojených států (2), Velké Británie (2), Thajska, Ukrajiny (3) a Vietnamu. V období let 2001–2012 tvoří necelou třetinu zachycených cizinců Ukrajinci (63 osob), s odstupem následují Rusové (17), Slováci (15), Vietnamci (15) a Nigrijci (12). Vyšetření cizinců, jež zjistila v roce 2012 HIV pozitivitu, souvisejí kromě náhlých zdravotních obtíží např. s léčbou neplodnosti, snahou o ověření diagnózy či s prostitucí, ve 3 případech šlo o anonymní vyšetření.

Údaje o výskytu a šíření HIV/AIDS v České republice jsou průběžně aktualizovány a jsou zveřejňovány na stránkách Státního zdravotního ústavu (<http://www.szu.cz/tema/prevence/rocní-zpravy-o-vyskytu-a-sireni-hiv-aids-v-cr>).

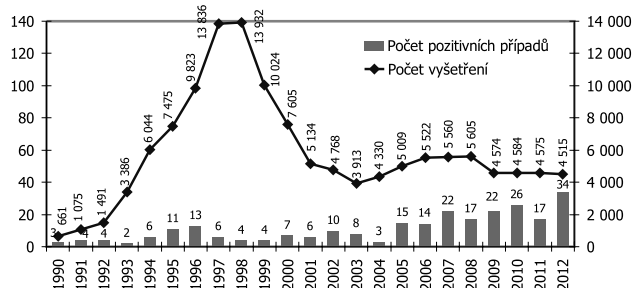
Celosvětové údaje jsou k dispozici na stránkách WHO (<http://www.who.int/hiv/data/>), případně UNAIDS (<http://www.unaids.org/en/dataanalysis/datatools/aidsinfo/>).

Zprávy o surveillance HIV/AIDS v Evropě lze nalézt na stránkách ECDC, zatím poslední je za rok 2011 (<http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/20121130-Annual-HIV-Surveillance-Report.pdf>).

Graf 14: POČET VYŠETŘENÍ POD JMÉNEM NA VLASTNÍ ŽÁDOST V JEDNOTLIVÝCH LETECH (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)
Absolutní údaje ke dni 31. 12. 2012

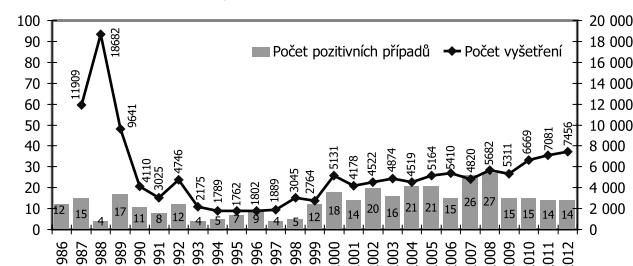
Graf 15: POČET ANONYMNÍCH VYŠETŘENÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST V JEDNOTLIVÝCH LETECH (jen občané ČR a cizinci s trvalým pobytem)
Absolutní údaje ke dni 31. 12. 2012

ZÁVĚR

V roce 2012 došlo v ČR meziročně k dalšímu podstatnému nárůstu nově diagnostikovaných případů infekce na 212, což je nejvyšší zaznamenaný roční počet. Na poměrně vysoké úrovni zůstává i počet nově zjištěných onemocnění

Graf 16: POČET VYŠETŘENÍ A POČET HIV+ CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE V JEDNOTLIVÝCH LETECH
Absolutní údaje ke dni 31. 12. 2012

AIDS (29). Dlouhodobě je nejčastějším způsobem přenosu HIV infekce v ČR sexuální styk mužů, kteří mají styk s muži. V posledních letech včetně roku 2012 je jeho podíl přes 70 %, což je výrazně více než dříve. Česká republika má tento podíl nejvyšší ze všech evropských zemí. Zastoupení heterosexuálního přenosu kolísá v posledních letech zhruba na úrovni 20 %. I když zůstáváme zemí s relativně nízkým výskytem HIV/AIDS v rámci světa, ale i Evropy, prevalence HIV jednoznačně roste, a to hlavně mezi homosexuálními/bisexuálními muži.

PODĚKOVÁNÍ

Autoři děkují pracovníkům všech 7 AIDS center a spolupracujících nevládních organizací a spolupracovníkům z NRL pro HIV/AIDS, bez jejichž přispění by tato zpráva nemohla vzniknout.

RNDr. Marek Malý, CSc.

Oddělení biostatistiky a informatiky, SZÚ

RNDr. Vratislav Němeček, CSc.

MUDr. Hana Zákoucká

NRL pro HIV/AIDS, SZÚ-CEM